

[J. O. Krag.]

for samtlige deltagende nordiske lande, og dernæst vinkede jo forude det, vi på dansk kalder den brede økonomiske europæiske løsning.

Det, der er det nye — og her er jeg enig med markedsminister Nyboe Andersen såvel som med hr. Ivar Nørgaard — er, at de europæiske muligheder har lukket sig inde, og at vi ikke har i syne nogen ny åbning. I den situation bør et land som Danmark med store interesser i en voksende udenrigshandel og i størst mulig frihandel selvfølgelig ikke sidde med hænderne i skødet. Hvad kan man da gøre? Ja, hvis vi én for én gennemgår de logiske muligheder, der findes, så kan vi se, at der ikke er så forfærdelig meget at vælge imellem. Den danske enegang til fællesmarkedet, der i hvert fald tidligere havde en stærk dansk minoritet bag sig, synes ikke længere overhovedet at komme til udtryk som et ønske i dansk politik. Heller ikke en associering med fællesmarkedet har nogen fortalere. Et atlantisk fællesskab, som kunne lyde interessant på mange måder, er der næppe nogen, der i øjeblikket forbinder realistiske muligheder med.

Dette betyder, at den eneste mulighed for bevægelse, den eneste mulighed for at knytte os nærmere i et mere integreret økonomisk samarbejde med andre lande, for at bevare den dynamik i dansk økonomisk udvikling, der har gjort sig gældende, siden vi blev medlem af EFTA, ja, det er det nordiske samarbejde. Derfor må det være dette samarbejde, vi nu giver vor størst mulige opmærksomhed. Vil et sådant samarbejde i dag have større muligheder, end da man på Nordisk Råds møde i Oslo i eftersommeren 1954 bestemte sig for at foretage undersøgelser af muligheden for en nordisk toldunion, undersøgelser, der som allerede sagt endte blindt og negativt? Er der større muligheder i dag? Det burde der være. For det første fordi vi har de gode og frugtbare EFTA-erfaringer bag os, og for det andet fordi de nordiske lande virkelig for en gangs skyld befinder sig i en situation, hvor der hos alle, i hvert fald de fire landes regeringer, er en stemning for at benytte denne nye nordiske chance, der er kommet til os.

For at det kan lykkes, må man for det

første på forhånd udelukke udenrigspolitisk samarbejde, ikke fordi det i og for sig er tilfredsstillende at skulle foretage en sådan udelukkelse, men fordi det i høj grad vil vanskeliggøre forhandlingerne, hvis ikke Sverige og Finland har den sikkerhed, at deres neutralitetspolitik vil forblive uberørt af de nordiske beslutninger. For det andet tror jeg, man må søge en fremgangsmåde af samme art som den, Benelux anvendte i sin tid, og som senere fællesmarkedet anvendte; de nordiske lande må tage mod til sig og træffe en bindende beslutning og, først når denne bindende beslutning er klar, tilkalde embedsmænd, ministre, for at disse gennem undersøgelser og forhandlinger kan udfylde de rammer, der på forhånd er truffet en politisk beslutning om. Det var jo det, vi fra såvel regeringspartier som oppositionspartier enstemmigt rådede til under forhandlingerne på Nordisk Råd i Oslo i februar måned, og det var jo også det, der var målet med statsministermødet på Frederiksberg Rådhus i april.

Men målet blev desværre ikke nået. Jeg skal ikke gøre de resultater, som regeringen opnåede på statsministermødet, mindre, end de er, og jeg synes, både statsministeren og økonomiministeren forhandlede meget energisk, men realiteten er jo, at de nordiske regeringer drog fra hinanden lige så uforpligtede, som de var kommet til København. Hvis man er optimist, kan man sige, at den omstændighed, at en række arbejdsopgaver blev trukket stramt op, og at der blev givet en tidsfrist for en embedsmandskomitè's behandling af dem, kan lede til, at man til januar, når man skal mødes igen, står bedre i det end tidligere. Men det er i hvert fald en optimistisk vurdering; de, der er veteraner i de nordiske forhandlinger, vil vide, at så let går det desværre ikke. Men vi vil da ønske, at det går bedst muligt, og håber, at vi til januar kan mødes og vil være kommet et skridt videre frem.

Nu da jeg nævner det nordiske statsministermøde, synes jeg også, det skal siges, at den behandling, parlamentarikerne indslag på dette møde fik, ikke var tilfredsstillende. Jeg ser, at den svenske generalsekretær for Nordisk Råd, Petré, har ytret en stærk kritik af den måde, hvorpå de nordiske statsministre tog imod parlamentarikerne